

stopili, ali h kakimu drugimu opravku, de ste se le vi učiti utegnili; in zató jim imate hvale véditi. Posebne hvale vredni so tisti dobri gospodarji, ki so tudi vam služevnim fantam v šolo pervošili. Vi pastirji in hlapci ste svojim dobrim hišnim očetam za to posebne hvale dolžni; zakaj lepšiga in boljšiga bi vam ne bili mogli dati, kakor de so vam v šolo hoditi privolili“.

„Bral jih bom, ki so nar bolj pridno v šolo hodili. . . . Taciga, ki je čez trikrat šolo zamudil, klical ne bom“.

„Ako sim ravno z nekterimi práv zadovoljin, darila vam nimam dati. Za dobro imejte, kar sim vam storil, de sim se z vami trudil, de sim vsakterimu bukvice oskerbel, v kterih ste se brati naučili, de sim vam kupil krajde in papirja, de sim vam novo tablo pripravil, de sim s svojimi dervami šolsko jisbo celo zimo kuriti dal. Vse to sim vam storil zató, de bi se kaj lepiga naučili, de bi kdaj od vas kaj prida slišati bilo“.

„De ne pozabite, česar ste se naučili, in se v nauki boljšate, vas bom po veliki noči za kake 2 uri ob nedeljah v šolo vzal, de bote brali, iz glave rajtali, evangelj razlagali, keršanski nauk ponavljali i. t. d. Ako zdravi včakamo, bom k leti dekletam — kakor sim letas fantam — šolo odperl“.

(Konec sledi.)

KRAJOPISJE.

Cesta čez Ljubelj.

Krajnsko je od Koroškiga skoz in skoz s terdnimi mejniki, visokimi snežniki, ločeno; zatorej tudi ceste iz ene v drugo deželo le čez hribe peljajo: na Beljak čez Koren, na Celjovec čez Ljubelj, in na Kaplo po Kokri čez Jezérski vérh. Nar več med temi je imenovana in obiskovana cesta čez Ljubelj; kér gré veči del vôžnje med dvema deželama čez njo. V prejšnih časih se je tukej le s tovari zamóglo čez priti, in kakó močno je kupčija po tem potu šla, kaže med drugim to, de so cerkev sv. Ane, ki spodej stoji, po obljubi kupci zidali, ki so čez goro tovorili, to je bilo léta 1519. — Kér je pa pot vender nevarna in težavna bila, je Karl, Nadvojvoda Štajarski, krog leta 1560 z lastnimi potroški dal cesto napraviti namesti prejšne tovrne poti; ta je umetno sém in tje v ovinkih po hribu góri do verha speljana, in vérh téga se je popred pod zemljo skozi šlo, kakor je per Valvazorji v podobi še viditi. — Cesar Karl VI. oče Marije Terezije, je med drugimi dal tudi cesto čez Ljubelj veliko popraviti in verhi prekopati, de se gré zdaj prosto čez v Goratán. Od tega časa stojite tudi verhi dve piramidi (štručasta pila) iz kamna z napisam v spominik. — Še več se je pa za letó cesto zgodilo pod rajnkim svitlim Cesarjem Francam I. in zdajnjim Ferdinandam I., kér je bila cesta verhi za tri ovinke ali ride ponižana, in so se podporne ali škarpe, ki so bile pred večidel leséne, povsód sozidale. Govorili so cló, de bodo goró-prekopali ali prevertali, in cesto pod zemljo skozi peljali, takó, de bi na Koroški strani per cerkvi sv. Lenarta, vunkej peršla, kar se pa morebiti ne bo lahko zgodilo.

Kar gré navadne kupčijske vožnje čez Ljubelj, jo Korósci od une, in Krajnci od te strani do verha izpeljajo, in tamkej prekladajo; zató so tudi verhi hrami (ute) postavljeni, de se blagó v njih zamore spraviti. Pot čez Ljubelj je sterma, takó, de se malo na eniga konja more naložiti, in zimski čas je zavoljo snežnih plazov nevarno; zatorej so tudi po zimi vedno delávci perpravljeni, de cesto, ako je zasúta, od snegá odkidajo. Tudi se večkrat zgodí, de ljudí plaz podsuje, kakor je še predlansko léto neki cestoravnávec (Wegmeister) v Begunskim plazu konec storil, in so njegovo mervo truplo še le čez nekaj tednov našli.

P. H.

Zamolčič.

Veliko Slovincov je po nekdanjih zgodbah oslediti. Za kratek čas naj tukaj sosebno od eniga zmed njih, kolikor mi je moč, vsacimu razumevno povém; ta je Zamolčič, od Grekov in Latincov Zamolxis imenovan. On je bil getiškiga rodu, in kakor greški pisavec Herodot pravi, kakih 1110 let pred Kristusovim rojstvom getiški in trački postavodaj. Geti so bili slovenski prebivavci deželá ob Černim Morji, kjer se Ister ali Dunáva vanj steka. Od njih tudi Ovid perpoveduje, kér je kot rimski ubežen mogel ob Kristusovih časih med njimi živeti. Oni so se s kmetijstvom pečali, saj je tam rodoviten svet, kakor nam dandanašnji Banat, ki je en kos tistih deželá, spričuje. Greki, kteri so se bolj kupčije poprijemali, so jih Gete, to je po naše kmete imenovali. Turaki, Traki, Duraki, Dèrači (Thracés) od Turaka, Traka, Trača ali Duraka (Thrax) Turoviga, Duroviga ali Tèroviga (to je Martoviga) in Nirijniga sina, ki je 1690 let pred Kristusam živel, imenovani, so stanovali v Turačii Tračii ali Dračii dandanašnji Turčii. — Postave, ki jim jih je Zamolčič dajal, so bile práv modre. Po Egiptu je on potoval, in od tam postave ter navade v svoje domače dežele prinesel. Čude (Scythae) — takó so bile imenovane veči del Rimljanam in Grekam neznane ljudstva — med kterimi so bili tudi Geti — Čude, pravim, je bil s svojimi postavami Zamolčič napravil modre, trezne, pravične, neobrestne in de so zvesto obljube in prisege deržali. De si je bil več veljavnosti perdobil, in de so ljudjé zvestejši njegovih naukov poslušali, si je bil podzemeljsko hišo naredil, v kteri je cele tri leta tical, četerto leto je bil spet na dan prišel. Turaki so mislili, de je od smerti vstal, in zató so mu še bolj terdno verjeli, kar jih je učil. Posebno jih je učil preduševanje (die Seelenwanderung), in jim obetal večno srečo v prihodnjim življenji, če bodo zvesto njegove nauke deržali. Nekteri pravijo, de je bil Zamolčič suženj in učenec modrijana Pitagora (Pythagoras). Kadar se reče Pitagor ali Pythagoras, je kakor bi kdo rekel Podgorec. Morebiti je bil ta modrijan res Podgorec, saj so tudi Greki imenovali „nyx“, kar je po naše „noč“, „thér“ po naše „dur“ ali „plah“, „thrasso“ po naše „dražim“; „thyra“ po naše „duri“. V teh besedah tudi vidimo naš o in d per Grekih v y in th spremenjen. Marsikdo bo besedo Pythagoras tudi iz greškiga razlagal, kér se mu novo zdi kaj taciga iz slovenskiga razložiti. Jez njegovih misel ne zametjem, le to rečem, de se da tudi iz slovenskiga razložiti, in slovenski rod je takó star kot greški. Ali Pitagor vender sploh za Greka veljá; — saj tudi marsikteri Slovenec za Nemca veljá, in marsikteri Nemec ima tudi slovensko imé. Pitagor je bil rojen na otoku Samu in je živel okoli 540. leta pred Kristusam. Po tem takim bi bil tudi Zamolčič veliko pozneje živel, kot je bilo od začetka rečeno. Ko je bil Zamolčič umerl, so ga po božje častili. Imé Zamolčič je imel od tod, kér je bil tri leta zamolčan, ali pa od tod, ko se je per Pitagoru, kakor drugi učenci, molčanja vadil.

Požencan.

Slovenski ogleđnik.

5. list.

Juri, metlar v Rovtah Mihélu v Ljubljani.

(Odgovor na vprašanje v 20. listu Novic.)

Veliko časa je že preteklo, kar si mi dal vprašanje: „Kakšen mora biti stan slovenskiga naroda, če ga po obléki prevdarim?“ Zaménil mi ne boš, de ti takó pozno odgovorím, kér véš, de sim se v svoji mladosti samo toliko brati učil, de zdaj počasi Novice ali kake druge bukvice prebéram; pisati pa ne